

фізично здорового і психічно повноцінного майбутнього покоління, задоволення особистих інтересів кожного члена сім'ї, досягнення гармонії у взаєминах й умінні подолати сімейні конфлікти і кризові ситуації.

В якості перспективи подальшої роботи можна назвати наступне: обґрунтування особливостей перебігу кризи та наукових підходів до сімейної терапії і форм допомоги у кризовий період функціонування молодого студентського подружжя.

Література

1. Капська А. Й. Молода сім'я: проблеми та умови її становлення / А. Й. Капська. – К. : ДЦССМ. – 2006. – 184 с.
2. Карабанова О. А. Психологія сімейних відносин та основи сімейного консультування / О. А. Карабанова. – М. : Гардаріки, 2006. – 320 с.
3. Кравець В. П. Теорія і практика дошлюбної підготовки молоді / В. П. Кравець. – Київ : Київська правда, 2000. – 688 с.
4. Михайлова Л. М. Основні напрями соціально-педагогічної роботи зі студентськими сім'ями / Л. М. Михайлова // Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2012. – № 3. – С. 74–79.
5. Фаринич О. Ю. Психологічні особливості студентських сімей / О. Ю. Фаринич, Т. Д. Щербан // Проблеми сучасної психології: Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – Вип. 21. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2013. – С. 713–724.
6. Федоренко Р. П. Психологія молоді сім'ї і сімейна криза : монографія / Р. П. Федоренко. – Луцьк : РВВ «Вежа», 2007. – 168 с.
7. Шнейдер Л. Б. Психологія сімейних відносин / Л. Б. Шнейдер. – М.: Апрель-Пресс, 2000. – 512 с.

УДК 37.015.3

Шевчишена О. В.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Актуальність теми. В умовах функціонування українського суспільства на засадах постіндустріалізму відчутними стають зміни у багатьох його сферах. Формування нашого соціуму на принципах сталого розвитку змінює статус, зміст і функції освітньої системи та діяльності. Одним з показників ефективності навчально-виховного процесу є професійний розвиток педагога, який, в свою чергу, повинен відбуватися у відповідності до процесів трансформації сучасного суспільства, до освітніх викликів, які диктує нам сьогодення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема професійного розвитку вчителя у всі часи була актуальною і до сьогоднішнього дня виступає в якості предмета окремого дослідження багатьох вітчизняних науковців. Виходячи з аналізу публікацій українських дослідників [1, 2, 3, 4] вивченню підлягали: становлення самоефективності вчителя в умовах післядипломної освіти; психологічні умови формування професійної самосвідомості особистості, підвищення професійної компетентності як умови самовдосконалення педагога, комунікативна культура вчителя як важливий чинник його професійного росту. В цілому науковці акцентують увагу на програмі становлення самоефективності вчителя, що має стати основою задачею системи післядипломної педагогічної освіти; зосереджують увагу на інтегральних характеристиках особистості як внутрішніх факторах її професійного розвитку; обґрунтовують думки, згідно яких професійна компетентність вчителя виступає в якості запоруки розвитку його особистісних якостей, що, в свою чергу,

служує ефективному виконанню ним своїх функцій. Автори обґрунтовують значення комунікативної культури педагога в світлі його професійної кар'єри як соціально значущого показника його здібностей та вмінь забезпечувати конструктивну взаємодію з іншими людьми.

Однак, освітні виклики, які диктує нам сьогодення, потребують вчителя, який характеризується не лише глибокою професійною майстерністю та емоційною культурою загалом, але й який відзначатиметься психологічною готовністю до професійного саморозвитку. Незважаючи на те, що проблемі професійного становлення педагога присвячено чимало досліджень, проблема професійного розвитку вчителя в умовах функціонування сучасного освітнього простору набуває особливої актуальності та потребує подальшого вивчення.

Тому **метою** статті стало відстеження особливостей професійного розвитку сучасного вчителя в умовах освітніх викликів, які диктує нам сьогодення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зміни освітньої парадигми диктують нові вимоги до особистості вчителя та його професійного розвитку. Враховуючи швидкі темпи інформації, яка поступає із навколишнього середовища, сучасний педагог має бути готовим до постійного до оновлення власних знань, і, відповідно, відпрацювання на цій основі навичок оперативного прийняття вдалих педагогічних рішень. Відповідно, якісна світа педагога не можлива без таких його професійно-важливих якостей, як культура самоаналізу та педагогічна рефлексія. Застосування нових технологій в освіті потребує від педагогічного працівника корекції власного мислення, що виступає в якості запоруки його успішної професійної дальності.

Проте, корекція мислення досвідченого педагога здатна зазнавати значних труднощів. Більшість вчителів підвладна педагогічним стереотипам, які й досі панують в сучасній школі. Значна кількість педагогів звикла бути трансляторами знань, взятих з посібників та підручників, а відповідно, відчувати себе в ролі абсолютного носія знань. Відповідно, сьогодення вимагає від вчителя психологічної готовності до вироблення нових стратегій взаємодії у навчально-виховному процесі, до переходу від авторитарної до творчої взаємодії з вихованцями.

Зміна освітньої парадигми, орієнтованої на особистість учня, потребує нових підходів у підготовці та перепідготовці вчителів. Професійний розвиток педагогів сучасної школи має здійснюватися у відповідності до інноваційних здобутків вітчизняної та світової освітньої практики. Тому реформування сучасної освіти та її входження в єдиний загальноєвропейський освітній простір висуває нові вимоги й до психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів. Мова іде про вчителя, який відзначається не лише різнобічною компетентністю, а й здатністю долати стереотипну роль педагога як інтелектуального зразка. Сучасний вчитель повинен бути готовим брати на себе роль помічника учня, організатора його навчально-пізнавальної діяльності, відзначатися прагненням до побудови взаємостосунків в системі «педагог-учень» на основі гуманної педагогіки та особистісно-орієнтованої взаємодії.

Подібний стан речей дає нам підстави вважати, що одним з основних завдань системи післядипломної педагогічної освіти має стати формування у вчителя позитивної мотивації до професійного саморозвитку. Засобами тренінгових технологій розвивати у вчителів навички напрацювання власних програм професійного самовдосконалення, що слугуватиме в подальшому їх успішній адаптації до професійної діяльності у відповідності до освітніх викликів сьогодення. Оскільки сучасна школа потребує педагога, здатного відчувати себе самодостатньою особистістю, то у загальноосвітніх навчальних закладах варто дбати про створення

умов для напрацювання вчителями освітніх цінностей, які б відповідали викликам дійсності.

Таким чином, аналіз проблем, пов'язаних із професійним розвитком сучасного педагога, дає нам підстави напрацювати наступні висновки. По-перше, носіями освітніх інновацій можуть стати вчителі, які здатні до самопізнання та осмислення свої професійної ролі, а відтак, своїх можливостей у вимірі власної професійної діяльності. Тому підготовка майбутніх вчителів повинна передбачати не лише виховання культурної та високоосвіченої особистості, але й пропагування ідей професійного розвитку майбутнього педагога на засадах компетентнісного підходу, здатності працювати в умовах конкуренції освітніх послуг та професійних змагань, особистісно-орієнтованої взаємодії між усіма учасниками навчально-виховного процесу. По-друге, стимулювання в педагога прагнення до самоактуалізації як фактора повного виявлення і розвитку власного особистісного ресурсу слугує в якості запоруки успішного професійного розвитку сучасного вчителя, що, в свою чергу, має стати основною задачею системи післядипломної педагогічної освіти.

Література

1. Гальцева Т. О. Становлення самоефективності вчителя в умовах післядипломної освіти / Т. О. Гальцева // Випереджаюча освіта для сталого розвитку у системі інноваційної освітньої діяльності: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 28 квітня 2015 р., м. Дніпропетровськ, ДОІППО / Наук. ред. О. Є. Висоцька. – Дніпропетровськ: Роял Принт, 2015. – С. 16–18.

2. Камінська О. В. Підвищення професійної компетентності як умова самовдосконалення педагога / О. В. Камінська // Психологія і педагогіка на сучасному етапі розвитку наук: актуальні питання теорії і практики: Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (16-17 грудня 2016 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2016. – С. 39–41.

3. Карпенко Г. М. Комунікативна культура педагога – важливий чинник його професійного росту / Г. М. Карпенко // Особистість, сім'я і суспільство: питання педагогіки та психології. Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 25–26 листопада 2016 року) – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2016 – С. 30–33.

4. Чемодурова Ю. М. Психологічні основи формування професійної самосвідомості особистості / Ю. М. Чемодурова // International Scientific-Practical Conference Theoretical and applied researches in the field of pedagogy, psychology and social sciences: Conference Proceedings, Desember 28-29, 2016. Kielce: Holy Cross University. – С. 304–306.

УДК 378.015.62

Щербяк Ю. А.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ДОСВІД

Постановка проблеми. У всьому світі освіта розглядається як ключовий фактор стабільного розвитку держави. Якість вищої освіти грає ключову роль у створенні єдиного Європейського освітнього простору, тому вона стає центральною в освітній політиці України. Якість освіти визначається не тільки обсягом знань, але й параметрами особистісного, світоглядного, громадянського розвитку, при цьому проблема якості освітнього процесу розглядається з позицій загальнолюдської і соціальної цінності освіти. Європейський Союз розглядає якісну освіту передусім як інструмент економічного зростання на шляху до розбудови більш компетентно спроможної та динамічної спільноти. Україна також приділяє велику увагу проблемі